تنبیه چهارم علم اجمالی
مقدم دوم: آیا امتثال علم اجمالی مجزی از امتثال تفصیلی هست در صورت امکان تحصیل علم تفصیلی؟
مقصدی قاعده مقلی امتثال اجمالی جایز است، چه در توصلی و چه در تعبدی، چه در تعبدی مستلزم تکرار و چه در تعبدی غیر مستلزم تکرار؛ چرا که علم به مقربیت فعل، شرط مقربت بودنش نیست، یعنی قصد تمییز معتبر نیست.
مقصدی ادله شرعیه
توصلی
ادله شرعی مجزی می باشد
تعبدی
اگر احتیاط مستلزم تکرار نباشد، اجتماع بر عدم جواز نداریم ولی مستهجن است
اگر احتیاط مستلزم تکرار باشد، اجتماع بر عدم جواز است
آیا ظن تفصیلی معتبر بر علم اجمالی مقدم میشود؟
در ظن مطلق، یعنی اگر اعتبار ظن تفصیلی، معتبر با دلیل انسداد باشد
در صورت عدم تکرار عمل، احتیاط مشکلی ندارد
در صورت تکرار عمل، احوط ترک احتیاط است وباید به ظن رجوع کنیم
احتیاط واجب نیست، زیرا دلیل انسداد عدم وجوب احتیاط را اثبات کرده است نه عدم جواز، و ترک احتیاط احوط است، زیرا خلاف سیره مستمره فقهاست و احتمال اعتبار قصد وجه می باشد
در ظن خاص، یعنی اگر اعتبار ظن تفصیلی با دلیلی غیر از انسداد باشد
اگر احتیاط متوقف بر تکرار باشد، احتیاط اولویت دارد (جاری است) زیرا قصد وجه در نظر ما معتبر نیست
در صورتی که احتیاط متوقف بر تکرار نباشد
اگر شبهه اعتبار قصد وجه نباشد، احتیاط بر ظن مقدم است، زیرا علم اجمالی به واقع، بهتر از ظن تفصیلی به واقع است.
اگر شبهه اعتبار قصد وجه باشد، میتوان احتیاط کرد و تحصیل ظن را ترک کرد، اما خلاف احتیاط است، زیرا هیچ احتمال اعتبار قصد وجه می باشد و هیچ خلاف سیره مستمره فقهیاست
چه بسا چنان گفت چون شک داریم که طرفی مولا بدون قصد وجه امتثال می شود پس قاعده اشتغال جاری است چرا که امکان جریان اطلاق نیست (چون امکان تقیید نیست، زیرا اخذ قصد ضمیر در داشتن به ممکن نیست
پس باید یک بار عبادت را با قصد وجهی که از ظن تفصیلی گرفته است امتثال کند و سپس طرف دیگر را با قصد فردیت و بدون قصد وجه امتثال کند
اشکال: ممکن است عمل طرفی که قصد وجه نگرده واجب واقعی باشد و قصد وجه هم معتبر باشد
شیخ: این مقدار از تعقف لازم نیست زیرا عبادت طرف دیگر را نمی تواند به قصد وجه (وجوب) میگرد، زیرا حجت شرعی بر وجوب ندارد.
مقدم اول: آیا علم اجمالی در حجیت مانند علم تفصیلی است؟
علم اجمالی منجز تکلیف است و مخالفت قطعیه آن حرام است و موافقت احتمالیه کفایت نمی کند
جهت اول: حرمت مخالفت قطعیه
جهت دوم: وجوب موافقت قطعیه
در برائت و احتیاط بحث می شود